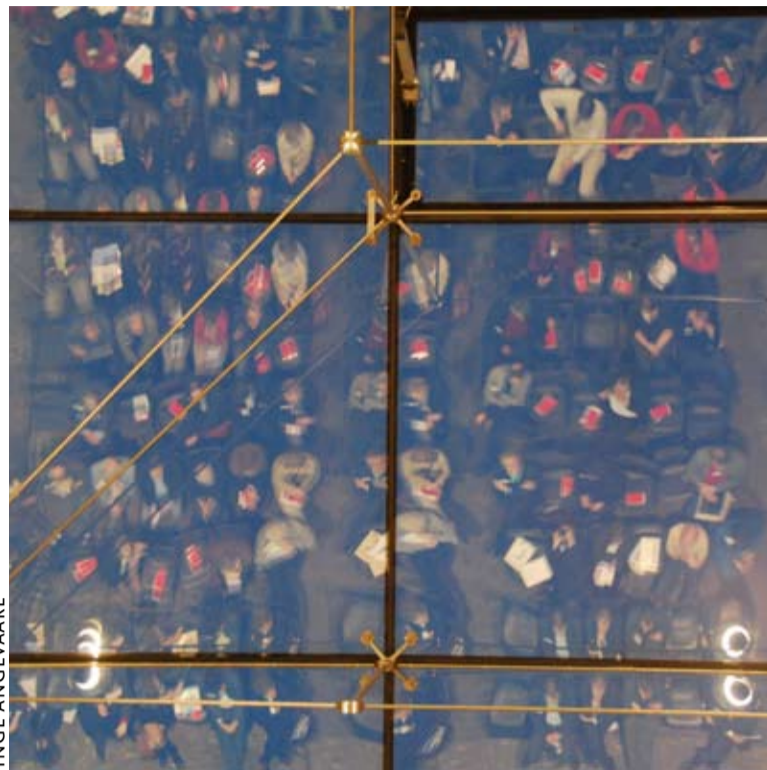

Een verjaardagsfeestje met vergezichten

'Het verhaal van een ooievaar die de spoorwegen gebruikt om naar huis te komen; van het parlements lid dat het vaakst het woord "ik" gebruikt; van Mies Bouwman en *Open het dorp*; en van de vele persoonlijke geheimen die liggen opgeslagen bij het CBS.' Zo schilderde datablogster en e-redacteur Inge Angevaare op haar weblog de vergezichten die het jubileumsymposium van DANS op 2 december te bieden had.

Ze trof daarmee ook de bedoeling van de organisatoren, wie het duidelijk niet om de vijfenvestig jaar ging die verstreken sinds het eerste databestand werd gearchiveerd door de Steinmetz Stichting, maar om de innovatieve mogelijkheden voor de toekomst. Duurzaamheid van data komt de wetenschap ten goede, was de stelling waarmee DANS-directeur Peter Doorn het symposium in de Haagse Glazen Zaal opende. De andere presentaties onderstreepten die uitspraak.

Journalist en taalhistoricus Ewoud Sanders bood de toehoorders een blik op zijn digitale bibliotheek met ruim twintigduizend banden, 4,5 miljoen pagina's en twee miljard woorden. Zelf kent hij

INGE ANGEVAARE

Het Glazen plafond boven de gelijknamige zaal.

geen belemmeringen door de *Auteurswet*, maar bij wetenschappelijke toepassing wordt dat anders, zo werd vanuit de zaal opgemerkt. Willem Bouten (Universiteit van Amsterdam) liet zien hoe in zijn Virtual Lab for eScience (VLe) velddata van allerlei groepen biologen en vrijwil-

ligers uit Europa, aangevuld met gegevens van militaire radarsystemen of satellieten, als één geheel kunnen worden geanalyseerd.

Henk den Heijer (Universiteit Leiden) stelde aan de hand van nieuwe data ons beeld bij van Nederland als belangrijke slaventransporteur in de zeventiende eeuw. Esther Jansma (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) liet zien dat hout niet alleen informatie oplevert over herkomst en datering van voorwerpen maar ook over de economie, technologie, landschappelijke veranderingen en het klimaat in het verleden.

Johan van Rooijen (CBS) wierp licht op het Sociaal Statistisch Bestand (SBB) waar het CBS tegenwoordig zo veel mogelijk haar gegevens voor onderzoek uit probeert te putten, waarna Maarten Marx (Universiteit van Amsterdam) liet zien welke vragen beantwoord kunnen worden met een eenvoudige tekstanalyse van de Handelingen der Staten Generaal. Frank van Harmelen (Vrije Universiteit) beschreef het web als 'wetenschapsversneller' en schetste hoe de volgende fase, web 3.0 (het semantische web), er een 'netwerk van de data' van maken; door computers voor computers en daardoor nuttig voor mensen. (Marion Wittenberg)

Software voor automatisch zoeken in afbeeldingen en video

Onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam (UvA) hebben de afgelopen maanden drie prijzen in de wacht gesleept met software om afbeeldingen en video direct te doorzoeken zonder dat er een beroep op tekst hoeft te worden gedaan. Hierdoor wordt het makkelijker om grote databases als YouTube, Flickr en Facebook te doorzoeken op eigenschappen die niet in de tekst worden genoemd.

Het team van de UvA nam deel aan drie grote competities waarin automatische zoekmachines werden getest en vergeleken. Bij de wedstrijden wordt gekeken welke zoekme-

thode het beste voorwerpen en concepten kan herkennen in beelden en filmpjes. Alle drie de keren werd de eerste prijs in de wacht gesleept. De Amsterdamse onderzoekers wonnen *ImageCLEF* in Griekenland (in oktober), *PASCAL VOC* in Japan (gedeelde eerste plaats, in oktober) en *TrecVID* in de VS (in september). Het beeld- en videozoekstelsel maakt gebruik van geavanceerde beeldherkenning, snelle indexering en intelligente classificatietechnieken. Om de grote hoeveelheden data aan te kunnen, wordt er gebruik gemaakt van supercomputers. Informatie: th.gevers@uva.nl. (IA)

Aandacht voor datawensen van jeugdonderzoekers

Sinds in 2007 een minister voor Jeugd en Gezin in de regering werd opgenomen, is er meer aandacht ontstaan voor jeugdonderzoek. Er blijkt weinig zicht te zijn op de kwaliteit van het beschikbare onderzoek en onderzoeksdata worden niet of nauwelijks gedeeld. Voor DANS was dat reden om de wensen van jeugdonderzoekers te verkennen en daarover op 25 november een discussiemiddag te organiseren.

Uit de verkenning kwam naar voor dat er een versmalling in het jeugdonderzoek gaande is. Veel aandacht gaat naar de effectiviteit van interventies om de kennis van professionals in de jeugdsector te ontwikkelen. Daarnaast wordt er nog steeds fundamenteel onderzoek gedaan, gericht op de onderliggende

mechanismen van opgroeien en opvoeden. Juist voor dit soort onderzoek denkt DANS een rol te kunnen spelen.

De discussiemiddag ging vooral over de voor- en nadelen van het delen van data. Onderzoekers blijken bang dat anderen over hun data gaan publiceren. Opdrachtonderzoekers aarzelen uit concurrentieoverwegingen. Toch waren de deelnemers aan de discussie het er over eens dat data gedeeld zouden moeten worden als aan een aantal voorwaarden zou worden voldaan. DANS wil met de resultaten verder gaan en meer gaan doen aan het verwerven van jeugddata. Mogelijk kan hieruit een jeugdportaal ontstaan. De 'Verkenning Jeugddata' is te bestellen via info@dans.knaw.nl. (Marion Wittenberg)

DANS-directeur Peter Doorn in geanimeerd gesprek met jeugd- en tieneronderzoekster prof. Wilma Vollebergh

Sinds kort beschikbaar

Het overzicht toont een aantal databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen bij CBS en DANS. Een volledig overzicht van de CBS-bestanden is te vinden op www.cbs.nl/microdata. De bij DANS beschikbare databestanden komen

van diverse andere onderzoeksinstellingen. Deze kunnen kosteloos worden gedownload vanuit DANS EASY: <http://easy.dans.knaw.nl>. Via DANS kunnen ook de beveiligde microdata van het CBS kosteloos geleverd worden: www.dans.knaw.nl/nl/data/cbs/overzicht/

Centraal Bureau voor de Statistiek	Periode
Productiestatistiek	
Bouwnijverheid	1993-1999
Ambulancediensten	2006-2007
Trombosediensten	2006-2007
Welzijnswerk-Kinderopvang	2006-2007
Groothandel	1993-2007
Detailhandel	1993-2007

Via DANS EASY	
<i>Archeologie</i>	
Project Vleuten-Geldermalsen/Randstadspoor	2005
Negen projecten: BAAC bv, ADC, AAC, ACVU-HBS (RCE)	
Graven in de Grote- of Sint Jacobskerk (Gemeente Den Haag)	2009
Linne, Ossenbergweg-Mergelweg (BAAC bv)	2009
Aanleg riolering Wijk bij Duurstede (Grontmij Nederland B.V.)	2006
Built Environments, Constructed Societies (Vis, B.N., Sidestone Press)	2009
<i>Geschiedenis</i>	
Papua's in diaspora. Erfgoed van de Oorlog; interviews afgenomen in het kader van het project Getuigen Verhalen; (Stichting Papua Cultureel Erfgoed)	1940-1945
Gewoon doen en fier rechtop staan. Vier verzetsvrouwen. Erfgoed van de Oorlog (Stichting Stichting Cultuur & Co)	1940-1945
Samen leven en samen werken in het Bakkumse Sperrgebied. Erfgoed van de Oorlog; (Caleidoscoop Film)	1940-1945
Indonesisch en Indisch verzet in Nederland tijdens WOII. Erfgoed van de Oorlog (Artesteem)	1940-1945
<i>Sociale wetenschappen</i>	
Dutch Parliamentary Election Studies – Cumulative file (Kees Aarts, Bojan Todorosijevitz, University of Twente)	1971-2006
Computer Use (Harm Slijper – Erasmus MC – University Medical Center Rotterdam)	2002-2008
Tijdsbestedingsonderzoek – TBO	2006
Vrouwen in deeltijdarbeid (Sociaal en Cultureel Planbureau)	2008
Nulmeting van de publieke opinie over nanotechnologie (Commissie Maatschappelijke Dialoog Nanotechnologie)	2009
Consumenten Conjunctuur Onderzoek CCO (CBS beveiligd microbestand)	2009
Sociale Integratie Minderheden – SIM (CBS beveiligd microbestand)	2006
<i>Geodata</i>	
Bestand Bodemgebruik (CBS en Kadaster)	2006

COLOFON

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen.
Oplage: 9100.
e-data@research is online te raadplegen op www.edata.nl

Uitgever: Stichting Uitgeverij *e-data@research*, Postbus 93067, 2509 AB Den Haag

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag; t (070)3494450 f (070)3494451 e edata@dans.knaw.nl

Redactie: Inge Angevaare, Ronald van der Bie, Peter Boot, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Thijs Hermsen, Jetske van der Schaaf

Aan dit nummer werkten mee: Herman Brinkman, Karina van Dalen-Oskam, Paul Doorenbosch, Friedel Grant, Rob Grim, Rik

Hoekstra, Marjolein Hogenbirk, Hans Schmeets, Barbara Sierman, Harm Slijper, Jeroen van der Vliet, Marion Wittenberg

Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving en opmaak: Ellen Bouma

Productie: Uitgeverij Aksant, Amsterdam

Druk: Ten Brink, Meppel

ISSN: 1872-0374